

УДК 373.3/5.015.3:796(595)

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-91-4-17-26>

АНАЛІЗ СТАТУСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ МАЛАЙЗІЇ

Г. В. Глоба

ORCID 0000-0003-3225-012X

С. М. Віцько

ORCID 0000-0002-7089-5482

В. А. Гстун

В умовах пошуку Україною власного унікального шляху розвитку на зразок азіатських країн, нещодавно проголошеного діючим президентом В. Зеленським, у статті вперше у вітчизняному науковому просторі описано організацію фізкультурної освіти в Малайзії, виділено нагальні проблеми у цій сфері та способи їх вирішення. Зроблено висновки, що означені проблеми можна розподілити за чотирма основними категоріями: проблеми, пов'язані з вчителями, зі студентами, з адміністрацією шкіл та з відсутністю спортивного інвентаря й обладнання. Виявлено подібність малайзійських процесів до сучасних труднощів побудови національної системи фізкультурної освіти в Україні: брак мотивації учнів до занять фізкультурою; недостатнє фінансування й брак обладнання й інвентаря, нерозуміння батьками й адміністрацією важливості фізичної освіти для розвитку цілісної особистості й якості життя населення, вміння долати стрес; відсутність адміністративного контролю за вчителями фізкультури.

До суто малайзійської специфіки належать недостатність кваліфікованих фахівців з фізичного виховання та дуже повільна реакція влади до розв'язання цієї проблеми. Встановлено, що рішення означених проблем ведеться на декількох рівнях: державному (перевірки шкіл, підготування фахівців на вечірніх курсах) та шкільному – запровадження внутрішньо шкільного атестування фізичної підготовленості учнів двічі на рік. Зроблено висновки, що виграшною стратегією Малайзії, яку Україна може використати для вирішення власних проблем у розбудові національної системи фізкультурної освіти, є формування високого авторитету науки й навчання та впровадження міжнародних стандартів у національну

систему освіти для визнання освітніх сертифікатів міжнародною спільнотою та розвитку економіки країни.

Ключові слова: *система фізкультурної освіти Малайзії, учні загальноосвітніх шкіл, заняття з фізичної культури.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. В умовах пошуку Україною власного унікального шляху розвитку на зразок Сингапуру, нещодавно проголошеного діючим президентом В. Зеленським (ZnajUA, 2019), перед кожним фахівцем у сфері освіти постає задача усвідомлення ролі нашої країни у світових процесах, виникає нагальна потреба порівняння власних досягнень зі світовими тенденціями та вивчення досвіду колег з провідних країн світу. Сфера фізичної культури не є виключенням. Через пізнання різноманітних підходів до фізкультурної освіти можлива рефлексія власного досвіду та пізнання своєї унікальності й цінності. Аналогічний досвід країн Європи та Заходу у широкому сенсі вивчаються нашими науковцями досить пильно, а їхні розробки у сфері фізичного виховання ретельно запроваджуються у нашій країні. Коло наших наукових інтересів полягає у вивченні досвіду організації фізкультури та спорту у маловідомих та майже недосліджених нашими фахівцями з фізичної культури азіатських країнах.

Тема дослідження є складовою частиною комплексної програми науково-дослідницької роботи кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін Донбаського державного педагогічного університету, у структурі державної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» (пункт 36 цільової комплексної програми) та Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2019-2020 рр. «Оптимізація процесу професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури».

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. У результаті пошуку україномовної інформації за обраною темою було встановлено, що майже немає вітчизняних авторів, які б вивчали досвід організації фізкультурної освіти у Малайзії. Ця країна здебільшого розглядається як туристичний напрямок навіть на офіційному сайті міністерства України (на сторінці Посольства України в Малайзії, у статті «Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Малайзією», <https://malaysia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-my/culture>) та аналізується майже виключно фахівцями з туристичного бізнесу. Поодинокі сучасні публікації про фізкультуру й спорт у Малайзії належать блогерам, а не фахівцям: сайтам GoProSport (Анонім, 2019), Навчання за кордоном (Анонім, N. d.),

та ін. Найбільш корисним дослідженням системи фізичної освіти Малайзії у 1990 роки виявилось російськомовна публікація Н. А. Ушакової (1998), проте й вона займала лише 2 сторінки журналу й була написана 20 років тому.

Такий стан дослідження проблеми можна пояснити декількома факторами:

- відсутність у вітчизняному фізичному вихованні фахівців, що володіють азійськими мовами;
- відсутність інтересу до Малайзії в фахівців з фізичного виховання як до менш розвиненої країни у нещодавньому минулому;
- недорозвиненість системи фізичного виховання у Малайзії у нещодавньому минулому;
- Малайзія розвивала власну фізкультурну освіту, керуючись досвідом Заходу, отже ще нещодавно не мала визначної власної специфіки на терені фізичного виховання.

Проте Малайзія у темпах економічного розвитку та впровадження новітніх технологій на сьогоднішній день випереджає Україну та є країною, що динамічно розвивається. Цей стрибок за відносно короткий термін уможливився тим, що малайзійцям вдалося розбудувати власну систему освіти, адаптовану до унікальних культурних, кліматичних, релігійних (іслам як національна релігія) та економічних особливостей власної країни, що вже є цікавим та нагальним і для України. До того ж, Малайзія як колишня колонія розбудовувала власну систему освіти за Британськими стандартами, отже з'явилося багато англомовних публікацій малайзійських науковців на терені фізичної культури у сучасних авторитетних наукових журналах. Завдяки цьому, засвоєння малайзійськими фахівцями англійської мови як мови публікацій вперше уможливило вивчення їх досвіду вітчизняними дослідниками.

Найбільш корисними джерелами для даної статті виявилися англомовна публікація Ін Хо-Ві (Wee, 2013) та звіти малайзійського Міністерства Освіти за 1999-2013 роки.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Зазначені вище проблеми та питання переконують у необхідності професійного огляду та аналізу сучасних малайзійських ресурсів науковцями у сфері фізичного виховання. Науковий інтерес становлять: організація фізичного виховання у Малайзії; статус фізичного виховання в означеній країні; нагальні проблеми у сфері фізкультури в Малайзії та способи їх вирішення, віднайдені азійськими колегами.

Мета статті проаналізувати організацію фізкультурної освіти в Малайзії та виділити нагальні проблеми у цій сфері та способи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Фізкультурна освіта в Малайзії вважається частиною обов'язкового комплексу державної освіти, ціллю якої проголошено «розвиток цілісної дитини» або, якщо перекладати детальніше, «розвиток усєї дитини» на найоптимальнішому рівні, тому уроки фізкультури є обов'язковими у загальноосвітніх школах усіх рівнів. Ця політика керується філософією балансування інтелектуального, емоційного, фізичного й духовного розвитку дітей. Згідно з публікаціями малайзійського Міністерства Освіти, цілями державної освіти є виховання компетентних та обізнаних громадян, здатних до досягнення високих стандартів рівню життя та самокерування власним станом здоров'я (Ministry of Education, 1999). Шкільна програма передбачає два 30-хвилинних уроки фізкультури щотижнево у початковій школі та два 40-хвилинних уроки на тиждень у середній школі. Проте викладачами фізкультури через недостатність фахівців можуть працювати не тільки професійні вчителі фізкультури, але й викладачі з «близьких» предметів, або ті вчителі, хто має спортивні досягнення або хобі.

У 1975-1990 роках фізкультурна освіта в Малайзії мала проблеми, подібні до тих, що українське фізичне виховання переживає зараз. Багато малайзійських авторів критикували ставлення суспільства та наукової громади до уроків фізкультури (Wee, 2013), тому що:

- фізкультура була предметом без іспиту, який завжди вважався найменш важливим при прийнятті важливих рішень (планування занять, розподіл фінансових ресурсів, підготування вчителів з фізичної культури);

- викладачі, які мали кваліфікацію з фізичного виховання, призначалися школами для викладання «більш важливих» предметів або іспитів;

- чимало шкіл мали уроки фізкультури на папері, але насправді адміністратори використовували цей час для викладання «важливіших» предметів;

- різні етнічні та релігійні групи (Малайзія – мультикультурна країна, яка об'єднала три громади: китайську, індійську і малайську) негативно ставилися до уроків фізкультури для дівчат й для хлопців, та таке їхнє ставлення впливало й відіграло певну роль у визначенні цінності, наданої фізичній культурі, та її статусу у багатьох школах тогочасної Малайзії;

- учні, які мали внутрішню мотивацію до занять фізкультурою, скаржилися на відсутність фізичних навантажень на уроках, за винятком

стретчингу, та відсутність належних роздягалень. Часто був повністю відсутній контроль за уроками фізкультури й вчителям дозволяли робити те, що вони хотіли, а дуже часто вони не хотіли робити нічого й дозволяли учням займатися, чим ті бажають, – тобто, сидіти й балакати.

Загалом, критику тогочасної системи фізичного виховання в Малайзії можна розподілити за чотирма категоріями: проблеми, пов'язані з вчителями, зі студентами, з адміністрацією шкіл та з відсутністю спортивного інвентаря й обладнання.

Основна проблема, пов'язана з вчителями, – недостатність кваліфікованих фахівців. Згідно з кількома авторами, ще у 2001-2006 роках ця ситуація зберігалася на критичному рівні. Різні дослідники наводять різну статистику: Ві та Себастьян у 2001 році встановили, що лише 15,2% та 20,9% викладачів фізкультури середньої школи мали професійну освіту. Ві, Хор та Джаматул у 2004 році виявили лише 6,2% професійних викладачів фізкультури в початковій школі (Wee, 2013). Проте загалом статистика вражаюча і в жодного з авторів відсоток професійних вчителів у сфері фізичного виховання не перевищував 20%. У звітах Міністерства Освіти Малайзії фігурувало, що 62% вчителів фізкультури не мали знань та навичок у футболі, сепак такрау (традиційний малайзійський вид спорту), баскетболі та хокеї. У Звітах про інспекцію середніх шкіл 2007-2008 рр., в якій брали участь 36 шкіл та 68 вчителів у дев'яти штатах, ефективність вчителів фізкультури оцінювалася так: 56% - на середньому рівні та 15% були слабкими (вчителі не могли сформувати цілі навчання, планувати уроки й фізичні навантаження адекватно до віку й принципу поступового зростання навантажень, та багато з них взагалі не готувалися до власних уроків). Це спричиняло не лише неадекватні сценарії викладання, старіння й невикористання спортивного інвентарю та обладнання шкіл, але й ненавчання широких верств населення (Ministry of Education, 2012).

Проблеми, пов'язані з учнями, загалом витікали з низької мотивації та некомпетентності й невибагливості вчителів: 59% учнів пропускали уроки фізкультури й не старалися в ході занять; лише 50% перевдягалися у спортивну форму через лінощі ті відсутність кімнат для перевдягання або брак ентузіазму займатися спортом на відкритому повітрі у спекотному кліматі.

Проблеми, пов'язані з адміністрацією, полягали у відсутності моніторингу якості уроків фізкультури: лише близько 50,6% директорів шкіл «часто» або завжди контролювали навчальний процес з фізичного виховання. У 49% шкіл адміністрація часто заміняла уроки фізкультури на інші предмети, які вважалися «більш корисними» як батьками учнів, так і самими адміністраторами. У такій ситуації навіть мотивовані викладачі

фізкультури не могли нічого зробити й слідували вказівкам начальства, особливо у період наближення іспитів.

Проблему браку засобів та обладнання мали більшість шкіл, а зіпсовану техніку не ремонтували та не замінювали; з 24 шкіл у Кланг, Селангор 50% шкільних полів були невеликими та неохайними. У 7 штатах в Малайзії фінансові асигнування в школах не були заплановані належним чином на закупівлю обладнання. Населення Малайзії зростало великими темпами, й школи були переповнені. Занадто велика кількість студентів повинна була одночасно користуватися спортзалами або займатися на свіжому повітрі. Відсутність внутрішніх приміщень у школах та погодні умови (нестерпна спека після 10 ранку) змусили проводити заняття з фізкультури між 7:30 та 10:00 ранку.

Ця ситуація почала змінюватися завдяки втручанням міністра освіти Малайзії Дато Наджіб Тун Разака. Міністерство Освіти Малайзії (1998 р.) вимагало від директорів шкіл планувати, керувати та оцінювати шкільні програми з фізкультури (Ушакова, 1998). І хоча процес реформування фізкультурної освіти йшов дуже повільно (як ми показали вище, ці проблеми не було вирішено до 2008 року й лише 14% директорів у 290 середніх школах організовували програми внутрішнього навчання), Міністерство Освіти розпочало 6-тижневу пілотну програму з інтервенційного навчання для вчителів позашкільних навчальних закладів у 2011 році, де вчителі-фахівці з науки й математики, обрані для програми, обирали історію, фізкультуру або географію як другий предмет та отримували професійну підготовку.

Оскільки фізкультура – це обов'язковий предмет, він тепер сприймається нарівні з іншими основними предметами, хоча в Малайзії й досі немає іспиту з фізкультури; проте формальне оцінювання різних компонентів та фізичних досягнень учнів проводиться щонайменше двічі на рік. Це робиться за допомогою програми «Внутрішня шкільна оцінка». Результати записуються на картках звіту учнів про успішність. Починаючи з 1999 р., кожен учень складає тести з усіх компонентів фізичної підготовленості із записом результатів в їхні навчальні сертифікати (Wee, 2013).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Нас як дослідників вразила подібність проблем побудови державної системи фізичної освіти такої далекої країни, як Малайзія, та України. Низька мотивація учнів до занять, неусвідомлення населенням й адміністрацією шкіл важливості фізичного розвитку дитини, недостатнє фінансування, відсутність інвентаря та поганий стан адміністративного контролю за уроками фізкультури належать до наших спільних проблем. Малайзія вирішує їх на

державному рівні: високий авторитет науки й математики та британська система навчання, що визнається світом, забезпечує країну фахівцями, що просувають країну економічно, отже з'являються кошти на фінансування галузі та підвищення національних стандартів. Нам є чому повчитися в малайзійців у напрямку розбудови власної держави, отже, це дослідження виявилось плідним. Одна зі стратегій, що уможливить вирішення Україною питань фізичного виховання населення полягає у піднятті авторитету науки та інтеграції у світовий освітній простір завдяки введенню єдиних з розвиненими країнами стандартів освіти. Вивчення досвіду інших маловідомих країн в сфері організації фізкультурної освіти є перспективою нашого подальшого дослідження.

Література

1. Обучение в Малайзии. N.d. URL : <https://msmstudy.com/my> (дата звернення: 04.09.2019).
2. Спорт в Малайзии. URL : <https://cont.ws/@goprosport/1289587> (дата звернення : 04.09.2019).
3. Ушакова Н. А. Организация школьного спорта в Малайзии и управление им. *Физическая культура : воспитание, образование, тренировка*. 1998. №4. С. 36 – 37.
4. Ministry of Education. Malaysia Education Blueprint 2013-2025: Preliminary Report – Executive Summary. Putrajaya. 2012. URL : <http://jpwpk1.moe.gov.my/download/phocadownload/sekto/spm/upm/preliminaryblueprintreport.pdf> (дата звернення : 09.09.2019).
5. Ministry of Education. Malaysia Secondary School Physical Education Syllabus, Translation. Kuala Lumpur : Centre of Curriculum Development, Ministry of Education. 1999. 37.
6. Wee E.H. Contemporary Issues in the Teaching of PE in Malaysia. 2013. *JPASPEX*, # 1 (1), 17-20. URL : www.jpaspix.com (дата звернення : 02.09.2019).
7. ZnajUA. Зеленський запозичить важливу модель у Британії та Сінгапуру : «Будуть об'єднані». URL : <https://znaj.ua/politics/254413-zelenskiy-zapozichit-vazhlivu-model-u-britaniji-ta-singapuru-budut-ob-yednani> (дата звернення : 02.09.2019).

References

1. Anonymous. *Obuchenye v Malajzyy [Education in Malaysia]*. N.d. Retrieved from <https://msmstudy.com/my> (date of appeal: 04.09.2019) (rus).
2. Anonymous. *Sport v Malayzii [Sport in Malaysia]*. Retrieved from <https://cont.ws/@goprosport/1289587> (date of appeal: 09.09.2019) (rus).
3. Ushakova, N. A. (1998). Organizatsiya shkolnogo sporta v Malayzii i upravlenie im [The organization of school sport in Malaysia and its guidance]. *Fizicheskaya kultura: vospitanie, obrazovanie, trenirovka*, #4, 36 – 37 (rus).

4. Ministry of Education. *Malaysia Education Blueprint 2013-2025: Preliminary Report – Executive Summary (2012)*. Putrajaya, 268. Retrieved from <http://jpwplk.moe.gov.my/download/phocadownload/sekto/spm/upm/preliminaryblueprintreport.pdf> (date of appeal: 09.09.2019) (eng).
5. Ministry of Education Malaysia *Secondary School Physical Education Syllabus, Translation (1999)*. Kuala Lumpur: Centre of Curriculum Development, Ministry of Education. 37 (eng).
6. Wee, E. H. (2013). Contemporary Issues in the Teaching of PE in Malaysia. *JPASPEX*, #1 (1), 17-20. Retrieved from www.jpaspix.com (date of appeal: 02.09.2019).
7. ZnajUA. *Zelenskyi Zapozychyt Vazhlyvu Model U Brytanii Ta Sinhapuru "Budut Obiednani" [Zelensky will borrow an important model in Britain and Singapore: "They will be united."]*. Retrieved from <https://znaj.ua/politics/254413-zelenskiy-zapozichit-vazhlyvu-model-u-britaniji-ta-singapuru-budut-ob-yednani> (date of appeal: 02.09.2019).

АНАЛИЗ СТАТУСА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ МАЛАЙЗИИ

Г. В. Глоба, С. Н. Вицько, В. А. Гетун

В условиях поиска Украиной собственного уникального пути развития по типу азиатских стран, недавно провозглашенного действующим президентом В. Зеленским, в статье впервые в отечественном научном пространстве описана организация физкультурного образования в Малайзии, выделены насущные проблемы в этой сфере и способы их решения. Сделаны выводы, что указанные проблемы можно распределить по четырем основным категориям: проблемы, связанные с учителями, со студентами, с администрацией школ и с отсутствием спортивного инвентаря и оборудования. Выявлено сходство малайзийских процессов и современных проблем построения национальной системы физкультурного образования в Украине: нехватка мотивации учащихся к занятиям физкультурой; недостаточное финансирование и отсутствие оборудования и инвентаря; недопонимание родителями и администрацией важности физического воспитания для развития целостной личности и качества жизни населения и умения преодолевать стресс; отсутствие административного контроля за учителями физкультуры. К чисто малайзийской специфике относятся недостаточность квалифицированных специалистов по физическому воспитанию и очень медленная реакция власти для решения этих проблем. Установлено, что решение указанных проблем ведется на нескольких уровнях: государственном (проверки школ, подготовка специалистов на вечерних курсах), и школьном – введение внутришкольной аттестации физической подготовленности учащихся дважды в год. Сделаны выводы, что выигрышной стратегией Малайзии, которую Украина может использовать для решения собственных проблем в развитии национальной системы физкультурного образования, является формирование высокого

авторитета науки и обучения и внедрения международных стандартов в национальную систему образования для признания образовательных сертификатов международным сообществом и развития экономики страны.

Ключевые слова: *система физкультурного образования Малайзии, учащиеся общеобразовательных школ, занятия по физической культуре.*

ANALYSIS OF THE STATUS OF PHYSICAL EDUCATION IN THE GENERAL EDUCATION SCHOOLS OF MALAYSIA

G. V. Globa, S. M. Vitsko, V. A. Getun

In the context of Ukraine's search for its own unique path of development, as many Asian countries do, recently proclaimed by the incumbent President Zelensky, for the first time in the national scientific space, the article describes the organization of physical education in Malaysia and highlights the pressing problems in this field and ways to solve them. It is concluded that these problems can be classified into four main categories: problems associated with teachers, with students, with the administration of schools, and with the lack of sports equipment. The similarity of Malaysian processes to the modern difficulties of building a national system of physical education in Ukraine is revealed: lack of motivation of students to exercise; insufficient funding and lack of equipment and inventory; misunderstanding by parents and administration of the importance of physical education for the development of a holistic personality and quality of life, ability to overcome stress; lack of administrative control over PE teachers. The purely Malaysian specifics includes the lack of qualified physical education professionals and the very slow response of the authorities to addressing this problem. It is established that the solution of these problems is carried out at several levels: state (school inspections, training of specialists in evening courses), and school – introduction of internal school assessment of students' physical fitness twice a year. It is concluded that Malaysia's winning strategy, which Ukraine can use to solve its own problems in building a national system of physical education, is the formation of a high authority of science and education and the introduction of international standards in the national education system for recognition of educational certificates by the international community and for economic development of the country.

Key words: *Malaysia's physical education system, general education students, physical education classes.*

Глоба Галина Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін факультету фізичного виховання Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: galinagloba@mail.ru

Globa Galyna Valeriivna – Ph.D. in Education, Associate Professor, Department of Teaching Methods of Sports-Pedagogical Disciplines of Physical Education of Donbass State Pedagogical University (Sloviansk, Ukraine). E-mail: galinagloba@mail.ru.

Віцько Сергій Миколайович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін факультету фізичного виховання Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: wvitsko@mail.ru

Vitsko Sergiy Mykolaiovych – Ph.D. in Education, Associate Professor, Department Head of the Department of Teaching Methods of Sports-Pedagogical Disciplines of Physical Education of Donbass State Pedagogical University (Sloviansk, Ukraine). E-mail: wvitsko@mail.ru

Гетун Вікторія Анатоліївна – студентка 4 курсу факультету фізичного виховання Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: vika.getun@gmail.com.

Getun Victoria Anatoliivna – 4th year student at the Physical Education Department of Donbass State Pedagogical University (Sloviansk, Ukraine). E-mail: vika.getun@gmail.com.